

Videokaamerate kasutamine töökohas seotud piirangutega

MIHKEL MIIDLA
advokaadibüroo SORAINEN vandeadvokaat,
infotehnoloogia ja andmekaitse
nõustamisvaldkonna juht

Tööandja õigus kasutada videokaameraid töökohas on seotud paljude piirangutega. Tööandja peab eelnevalt veenduma isikuandmete töötlemiseks vajaliku õigusliku aluse olemasolus ning tagama selle, et andmesubjektide õigusi ei riivataks ülemääraselt.

Seadused üldsõnalised.

Kehtivad õigusaktid reguleerivad küsimust ääretult lahkooniliselt ega anna selgeid vastuseid, mis aitaks lihtsal viisil eristada lubatud lubamatust.

Töölepingu seadus kohustab tööandjat austama töötaja privaatsust ja kontrollima töökohustuste täitmist viisil, mis ei riku töötaja põhiõigusi. Samuti on tööandjatel kohustus tagada, et töötaja isikuandmete töötlemine toimuks isikuandmete kaitse seaduse kohaselt.

Isikute või vara kaitseks. Isikuandmete seaduse alusel on lubatud kasutada isikuandmeid edastavat või salvestavat jälgimisseadmetikku isikute või vara kaitseks, kuid seda üksnes juhul, kui sellega ei kahjustata ülemääraselt andmesubjekti (sealhulgas töötaja) õigustatud huve ning kogutavaid andmeid kasutatakse ainult nende kogumise eesmärgist lähtuvalt. Seetõttu ei ole antud alusel näiteks lubatud valvekaamera kasutamine tööajast kinnipida-

mise kontrollimiseks.

Tähele tasub panna nõuet, et ka vaid isikute ja vara kaitsemise eesmärgil videokaamerate kasutamine ei kahjustaks ülemääraselt andmesub-

jekti õigustatud huve (eelkõige õigust privaatsusele) – nii ei ole antud alusel lubatud kaamerate paigaldamine viisil, mis on näiteks suunatud konkreetse töötaja jälgimisele.

Kaamerate paigaldamine ja seadistamine (sh resolutsioon) peaks lähtuma vastavast riskianalüüsist ja lahendamata määratletavaid turva- ja probleeme. Ülemääraste õiguste kahjustamist tuleb eeldada juhul, kui soovitud eesmärgi on mõistlikult võimalik saavutada ka isiku õigusi vähem riivavate meetmetega.

Andmesubjekti nõusolekut asendab sellise andmetöötlemise korral jälgimisseadmetiku kasutamise fakti ning andmete töötleja nime ja kontaktandmete piisavalt selge teatavastegemine – nt vastavate siltide paigaldamise kaudu.

Töötaja kontrollimiseks.

Õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks töötaja kontrollimise eesmärgil võib tuleneda isikuandmete kaitse seaduse sättest, mis lubab ilma isiku nõusolekuta töödelda isikuandmeid andmesubjektiga sõlmitud lepingu täitmiseks või lepingu täitmise tagamiseks (näiteks töölepingu täitmiseks määratletud kohustuste täitmine).

Töötaja kontrollimiseks isikuandmete töötlemine võib toimuda ka eriseaduses toodud alusel või töötaja nõusoleku alusel, kuid tuleb arvestada, et töösuhte raames antud nõusolekule isikuandmete töötlemiseks rakenduvad kõrgendatud nõuded ning mitte alati ei ole selline nõusolek kehtiv.

Oluline on rõhutada, et sõltumata õiguslikust alusest, tuleb valvekaamerate kasutamise lubatavust töötajate kontrollimiseks igal konkreetsel juhul eraldiseisvalt analüüsida.

Eesmärk peab kontrolli õigustama.

Küsimused, mida igal konkreetsel juhul enne jälgimisseadmete kasutamist peaks kaaluma ja määratlema, on muu hulgas – taotletava eesmärgi kindlakstegemine ning hindamine, kas eesmärk ja viisid selle saavutamiseks on proportsionaalsed andmesubjekti õiguste võimaliku riivega. Eelkõige tähendab see, et taotletav eesmärk peab olema piisavalt kaalukas, et eesmärgi saavutamiseks ei ole olemas alternatiivseid viise, mis riivaks andmesubjekti õiguseid vähemal määral, ning et andmesubjekti õigust privaatsusele ei rikutaks üle määra.

Nii on teiste riikide õiguspraktikas leitud, et töötaja töötulemuste ja -kvaliteedi kontrollimine valvekaamera on lubamatu.

Samas võib jälgimisseadmete kasutamine olla õigustatud näiteks tööprotsessi-

de ja tööohutuse tagamise vajadusteks ning samuti sisejuurdlusteks juhtudel, kui tegemist on füüsiliste turvaintsidentidega – näiteks volitamatu sisenemine ruumidesse või territooriumile, vandalism, vargus, tulekahju või isiku ründamine.

Privaatset ala kontrollida ei tohi. Euroopa Andmekaitseinspektori avaldatud juhiste lähtuvalt on keelatud jälgida ruume, mis ei ole mõeldud töötajate poolt tööülesannete täitmiseks, vaid töötajatele eraviisiliseks kasutamiseks – näiteks tualett- ja duširuumid, riietusruumid, ruumid, kus asuvad töötajate kapid ja puhkeala.

Andmekaitse inspeksioon on seisukohal, et ka

töötajate kabinetide jälgimine kujutab endast ülemaärast privaatsuse riivet.

Tasub teada **Töötajaid tuleb** **alati teavitada**

HELISALVESTAMINE on samuti lubatud üksnes põhjendatud juhtudel, mistõttu helisalvestamise kasutamise lubatavust tuleks iga kord eraldi analüüsida.

VARJATUD JÄLGIMINE on keelatud ja töötajaid tuleks videokaamerate kasutamisest nõuetekohaselt teavitada. Andmekaitse inspeksioon soovib töötajate informeerimise kohustuse täitmiseks koostada jälgimisseadmete kasutamise kirjelduse.

VIDEOSALVESTISTE SÄILITAMINE, kui need sisaldavad isikuandmeid, on seotud täiendavate ajaliste piirangutega ning isikuandmete kaitseks peab rakendama adekvaatseid turvameetmeid.

Sõltumata õiguslikust alusest, tuleb valvekaamerate kasutamise lubatavust töötajate kontrollimiseks igal konkreetsel juhul eraldiseisvalt analüüsida.